

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

22.02.2023

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1264
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.1.2023/195
Karar Numarası : 2023/62
Başvuran : M. P.
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : ...Turizm
Vekili :--
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın engelli bireylere tanınan indirimli bilet uygulamasından faydalandırılmaması nedeniyle engellilik temelinde ayrımcı muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 07.08.2022 tarihinde ...Turizm isimli firmadan Fethiye'den Antalya'ya seyahat etmek için bilet almak istediğini, internet üzerinden firmaya ait web sitesinden bilet fiyatının 120 TL olduğunu öğrendiğini,

b. Fethiye otogarındaki yetkilinin bilet fiyatının 120 TL olduğunu belirtmesinin akabinde engelli kimlik kartını ibraz ederek %40 engelli indirim talep ettiğini,

c. Bunun üzerine yetkilinin bilet liste fiyatının 150 TL olduğunu, bu tutar üzerinden %40 indirim uyguladıklarını söylediğini,

ç. Karayolları Taşıma Yönetmeliğinin 56'ncı maddesinin on birinci fıkrasını hatırlatarak herkes için geçerli fiyat olan 120 TL üzerinden %40 indirim uygulanması gerektiğini söylediğini ancak firma yetkilisinin Yönetmeliği umursamayarak sistemin bu şekilde olduğunu ifade ederek bilet verdiğini,

d. Firmaya internet üzerinden şikayette bulunduğunu ancak kendisine herhangi bir dönüş yapılmadığını,

e. Ekte sunduğu üzere ilgili firmanın bilet fiyatının herkes için 120 TL olmasına rağmen indirim uygulamamak amacıyla 150 TL'ye çıkarılmasının farklı muamele teşkil ederek ayrımcılık oluşturduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap yazılı görüşünde özetle:

a. Kara Taşıma Yönetmeliği uyarınca en az %40 oranında engelli olduğunu belgeleyen kişilere ücret tarifesi üzerinden % 30 oranında engelli indirim uygulandığını,

b. Müvekkil Şirketin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca belirlenen kurallara göre bilet fiyatlarını belirlediğini, 07.08.2022 tarihinde Fethiye-Antalya seferine ait bilet fiyat aralığının 140-180 TL olarak belirlendiğini,

c. Başvurana %30 oranında engelli indirim uygulanarak biletinin 108 TL üzerinden düzenlendiğini,

başvuran tarafından ileri sürülen iddiaların haksız ve mesnetsiz olduğunu, kabul etmelerinin mümkün olmadığını ifade etmiştir.

4. Başvuran yazılı görüşünde özetle:

a. Karayolları Taşıma Yönetmeliğinin 56'ncı maddesinin on birinci fıkrasında engellilere yönelik indirim uygulamasının açıkça düzenlendiğini,

b. Ekte sunmuş olduğu belgelerde de görüleceği üzere bilet ücretinin 120 TL olduğunu, firma yetkilisinin de indirim talebinden önce kendisine bilet ücretinin 120 TL olduğunu söylediğini,

c. Engelli indirimi talep ettiğinde ise fiyatın herkesten farklı olarak 150 TL'ye yükseldiğini, sonrasında kendilerine göre indirim uyguladıklarını,

ç. Tanınan hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellenerek ayrımcılık yapıldığını belirtmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir: "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (...)*"

6. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*"

7. Anayasa'nın "*Yerleşme ve seyahat hürriyeti*" başlıklı 23'üncü maddesinin birinci, ikinci fıkrası şöyledir: "*Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. (...) Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.*"

8. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendi: "*Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi*", (f) bendi "*Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi*", (i) bendi ise, "*Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri*" ifade eder.

9. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...) (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve

eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

10. 6701 sayılı Kanun'un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında, ayrımcılık türleri “a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.” olarak sıralanmıştır.

11. 6701 sayılı Kanun'un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir: “Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

12. 6701 sayılı Kanun'un 9’uncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurum’un, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu” düzenlenmiştir.

13. 6701 sayılı Kanun'un “İspat Yükü” başlıklı 21’inci maddesine göre: “Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında; “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmü bulunmaktadır. Somut başvuruda başvuran, engelli raporu bulunduğu için şehirlerarası yolcu taşımacılığı imkânından indirimli olarak yararlanmak istediğini ancak kendisine kanunda belirtilen usule uygun olarak indirim uygulanmadığını, bu durumun engellilik temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bu durum karşısında açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilmezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

15. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden eşit bir şekilde yararlanma; ayrımcılığın her türüne, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkına sahiptir.

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B.No:36042/97, 11/06/2002, para.48 ve AİHM, Okpisz/Almanya,

B.No:59140/00, 25/10/2005, para.33). Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, "muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse" ya da "meşru bir amaç" izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık, B.No. 9214/80; 9473/81; 9474/81, 25/05/1985, para.72).

17. Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da; nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, Nuriye Arpa Kararı, B.No: 2018/18505, 16/6/2021, para.58). Bu nedenle hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, Burcu Reis Kararı, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para.50).

18. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi; "Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı" engelliliğe dayalı ayrımcılık olarak ifade etmektedir. Aynı maddenin (a) bendinde ise, "engelliliğe dayalı ayrımcılık temeline dayanan ve engellinin hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen, kısıtlayan veya zorlaştıran her türlü farklı muamele" doğrudan ayrımcılık olarak ifade edilmektedir. 5378 sayılı Kanun'un "ayrımcılık" başlıklı 4/A maddesi ise doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayanan her türlü ayrımcılığın yasaklandığını, eşitliliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması gerektiğini ve engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirlerin ayrımcılık olarak değerlendirilemeyeceği de hüküm altına alınmıştır. Bu hususların başvurunun değerlendirilmesinde dikkate alınması gereklidir.

19. Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 18'inci maddesinde Taraf Devletlerin, engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında seyahat ve yerleşim yerini seçme özgürlüğünü kabul ettiğine vurgu yapılmıştır. Yine Sözleşmenin 20'nci maddesine göre Taraf Devletlerin engellilerin olanaklar çerçevesinde azami ölçüde bağımsız hareket edebilmesini sağlamak için etkin bir şekilde gerekli tüm tedbirleri alacağı ifade edilmiştir. Bu halde engellilerin istedikleri şekil ve zamanda karşılanabilir bir maliyetle hareket edebilmelerinin kolaylaştırılmasının gerekliliği de vurgulanmıştır.

20. 6701 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi gereği "Makul düzenleme yapmama" ayrımcılık türü olarak kabul edilmiştir. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) maddesinde ise makul düzenlemenin "Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler" anlamına

geldiği ifade edilmiştir. Makul düzenleme, engellilik bağlamında ayrımcılık yapmama yükümlülüğünün derhal uygulanmasını sağlayan temel bir unsurdur. İleriye dönük bir yükümlülük olarak makul düzenleme, engelli bir kimsenin erişilebilir olmayan durumlara veya ortamlara erişim istediği veya kendi haklarından istifade etmek istediği andan itibaren gerçekleştirilmelidir. Makul düzenlemenin, yalnızca düzenleme yapılmasını isteyen engelli bireyin yararına olabileceği gibi bazı durumlarda kolektif hale gelebileceği ve kamu yararı sağlayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

21. Makul düzenleme yapma yükümlülüğü, düzenleme talebinin alındığı andan itibaren geçerli olan bireyselleştirilmiş bir yükümlülüktür. Makul düzenleme, yükümlülük sahibinin engelli bireyle diyaloga girmesini gerektirmektedir. Aynı zamanda, potansiyel bir yükümlülük sahibinin söz konusu kişinin haklarını kullanmanın önündeki engelleri kaldırmak için bir düzenlemeye ihtiyaç duyabilecek bir engelli olduğunu fark etmesi gerektiği durumlarda da uygulanmalıdır (*Engelli Hakları Komitesi, Ayrımcılık yapmama ve eşitlik hakkında genel yorum, No:6 (2018), para. 24/b*).

22. AİHM, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinin engellilerin tüm insan haklarını ve temel özgürlüklerini diğerleriyle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere engelli olan kişilerin beklemekte haklı oldukları belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük yüklemeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeler olarak ifade edilen, makul düzenlemeler bakımından Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'deki metinlerde yer alan gereklilikler ışığında incelenmesi gerektiği kanısına varmaktadır. AİHM'e göre bu türden makul düzenlemeler haklı gösterilemeyecek ve ayrımcılık teşkil eden olgusal eşitsizlikleri düzeltmeye imkân vermektedir (*AİHM, Çam/Türkiye, B. No: 51500/08, 23/2/2016, para. 65*).

23. Somut olayda başvuran 07.08.2022 tarihinde ... Turizm isimli firmadan Fethiye'den Antalya'ya seyahat etmek için bilet almak istediğini, firmanın kurumsal internet sayfasındaki bilet fiyatının 120 TL olduğunu, otogardaki yetkilinin ilk önce bilet fiyatının 120 TL olduğunu belirtmesine rağmen, engelli olduğunu %40 oranında indirim talep ettiğini belirtince bilet fiyatının 150 TL'ye çıktığını, bu tutar üzerinden indirim uygulanmasının farklı muamele teşkil ederek ayrımcılık oluşturduğunu iddia etmektedir.

24. Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nin "ücret tarifeleri"ni düzenleyen 56'ncı maddesinin on birinci fıkrasına göre, "Yetki belgesi sahipleri, en az %40 oranında engelli olduğunu belgeleyen kişilere; 20 koltuğa kadar olan taşıtlar için 1 kişiye, 20 koltuktan fazla koltuğa sahip taşıtlar için ise en fazla 2 kişiye, geçerli ücret tarifesi üzerinden bilet ücretinde %40 indirim uygular. Ancak, aynı taşıtla taşınacak engelli yolcu sayısının 20 koltuğa kadar olan taşıtlarda 1'den fazla, 20 koltuktan fazla koltuğa sahip taşıtlarda ise 2'den fazla olması halinde, her fazla engelli yolcu için, geçerli ücret tarifesi üzerinden bilet ücretinde %30 indirim uygulanır. Bu fıkraya uymayan yetki belgesi sahiplerine 5 uyarma verilir." hükmünü haizdir. Dolayısıyla bu Yönetmelik kapsamındaki yetki belgesi sahipleri belirli oranlara sahip engelli bireylere belirli yolcu sayıları nazara alınarak indirim uygulamak zorundadırlar. Başvuranın dosyaya ekli sağlık kurulu raporuna göre %47 olan engel oranı da hesaba katıldığında yukarıda belirtilen oranın karşılandığı ve bu haliyle de yolcu taşımacılığı yapan muhatap şirket yetkileri tarafından geçerli ücret tarifesi üzerinden indirim uygulanması gerektiği mülahaza edilmektedir.

25. Başvuruya ekli muhatap şirkete ait sefer bilgilerini gösterir belgeye göre; tek kişilik bilet fiyatının 120 TL olduğu, 07.08.2022 tarihli Fethiye-Antalya arasındaki seferin 40 kişilik yolcu kapasitesine sahip

bir otobüsle gerçekleştirilmesinin planlandığı görülmektedir. Bu kapsamda Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nin 56'ncı maddesine göre asgari indirim tutarının belirlenmesi için 20 koltuktan fazla koltuğa sahip taşıtlarda ikiden fazla engelli yolcu taşınması halinde geçerli ücret tarifesi üzerinden en az %30 oranında indirim uygulanması gerekmektedir.

26. Somut olayda geçerli ücret tarifesi olan 120 TL üzerinden Karayolları Taşıma Yönetmeliği'ne göre %30 veya %40 oranında indirim uygulandığı takdirde bilet fiyatının 72 ile 84 TL arasında değişkenlik göstereceği, oysa somut olayda başvuran tarafından gönderilen otobüs biniş kartına göre, başvuranın toplam 108 TL ödemede bulunduğu anlaşılmaktadır. Bilet fiyatının 150 TL olarak kabulü halinde bu fiyat üzerinden yaklaşık %30 oranında indirim uygulandığı takdirde 108 TL'lik bir ödeme yapılması gerektiği hususu nazara alındığında, başvuran tarafından ileri sürülen "yetkilinin bilet liste fiyatının 150 TL olduğu, bu tutar üzerinden indirim uygulanabileceği" hususuna ilişkin iddiasının gerçekliğine dair kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyduğu değerlendirilmiştir.

27. 6701 sayılı Kanun, 5378 sayılı Kanun ile EHİS hükümleri birlikte dikkate alındığında muhatap şirketin engelli yolcuların indirimli bilet talebine makul düzenleme yapma yükümlülüğü kapsamında ayrımcı muamelenin önlenmesi adına birtakım sorumlulukları yerine getirmesi beklenmektedir. Bu halde muhatap şirketin, engelli bireylerin temel insan haklarını kullanmalarında onlarla iletişim içerisinde olmaları, muhatap şirketçe eşitliğin teşvik edilmesi ve engelli bireylere yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılmasının makul düzenleme yapma yükümlülüğü kapsamında gereği gibi icra edilmesi gerekmektedir.

28. Somut olayda muhatabın yazılı görüşünde belirttiği bilet fiyat aralığı ile başvuran tarafından sunulan, firmanın kurumsal internet sayfa görüntüsündeki bilet fiyatının farklılık arz etmesi; ayrıca muhatabın, başvurana Karayolu Taşıma Yönetmeliği'ne göre %40 oranında da indirim uygulayabilme imkanı olmasına rağmen neden asgari tutar oranı olan %30 oranında indirim uygulandığı hususunun açıklığa kavuşturulmamış olması dikkate alındığında somut olayda muhatabın başvurana yönelik makul düzenleme yükümlülüğünü gereği gibi uygulamadığı değerlendirilmiştir.

29. 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ulaşım hizmeti sunan özel hukuk tüzel kişilerinin yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmak üzere başvurmuş kişi aleyhine ayrımcılık yapamayacağı; ayrıca bu hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumların farklı engelli gruplarının ihtiyaçlarını dikkate alarak makul düzenlemeleri yapmasını sağlamakla sorumlu tutuldukları hüküm altına alınmıştır. Bu halde muhatap ... Turizm'in de şehirlerarası ulaşım faaliyeti yürütmesi ve Karayolları Taşıma Yönetmeliği ile 6701 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülükleri nedeniyle başvuran engelli bireyler lehine yapılan makul düzenlemelere gereği gibi uyma ve engelli bireylere yönelik ayrımcı muamele oluşturabilecek tavır ve tutumlardan uzak durması beklenmektedir.

30. Söz konusu olay kapsamında başvuranın indirimli bilet uygulamasından faydalanmak istemesinin mevzuatsal dayanağı Karayolları Taşıma Yönetmeliğinde belirtilen hükümdür. Söz konusu indirim imkânı belirli oranda engelliliği olan bireylere, belirli yolcu kapasitesinin üzerinde olmak koşuluyla tanınmıştır. Dolayısıyla muhatap şirketin makul düzenlemeyi gereği gibi uygulamamasının gerekçesi indirimin

ölçüsüzlüğü, gereğinden fazla külfet yükleyici olması veya orantısızlığı olarak değerlendirilememektedir. Bu açıdan; somut olayda başvuranın muhatap şirketin acentesine başvurması ve engelli olduğunu beyan etmesine rağmen Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nin engelliler için öngördüğü düzenlemelerin muhatap tarafından gerekçesiz, orantısız ve makul olabilecek hiçbir sebep olmadan gereği gibi uygulanmadığından ve herkes için belirlenen geçerli bilet ücretinin artırılması yoluna gidilerek başvurandan daha yüksek miktarda ücret tahsil edilmek suretiyle makul düzenleme yapma yükümlülüğünün gereği gibi yerine getirilmeyerek engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,
2. Muhatap hakkında 50.000 TL İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,
3. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
4. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

2 4.01.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan
(İzinli)

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi
(İzinli)

Saffet BALIN
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi